

Saib Xyuas Koj Kev Siv Nyiaj Zoo (2007)

Thawj kauj ruam uas yuav xyuas koj cov nyiaj zoo mas yog koj yuavtsum ua ib daim budget uas pab qhia tias koj siv nyiaj rau dabtsi. Kev kaw nyiaj tseg rau ib daim ntawv (budget)yuav pab koj xyuas tias kev siv nyiaj yuav muaj li cas thiab pab koj tswj tau koj kev siv nyiaj. Koj yuav tsum paub seb txhua hli koj siv nyiaj npaum li cas thiab muab coj los piv nrog cov nyiaj uas koj ua tau txhua hli ua ntej koj mam ua tau ib daim ntawv kaw nyiaj (budget).



Koj cov nyiaj mus twg lawm?

Koj yuav paub zoo seb koj siv koj cov nyiaj rau yam twg yog koj kaw cias tau koj kev siv rau ib hlis.

Yog koj paub koj siv koj cov nyiaj rau dabtsi lawm no, qhov no yog thawj kauj ruam yuav los pab koj ua koj daim budget uas kaw cia koj kev siv nyiaj.. Daim ntawv kaw nyiaj ntawd yuav pab koj saib xyuas koj kev siv nyiaj seb yuav muaj dabtsi uas koj yuav tau siv nyiaj rau thiab pab koj tswj tau koj kev siv nyiaj.

Yog koj xav ua ib daim ntawv kaw nyiaj ces koj yuavtsum xyuas seb txhua hli koj siv nyiaj li cas—thiab muab coj los saib nrog rau cov nyiaj uas koj ua tau los tsev. Ua li no yuav pab tau koj siv koj cov nyiaj zoo.

Muaj ntau txojkev uas yuav pabkoj kaw koj txojkev siv nyiaj. Xws li:

- ∞ Khaws ib phau ntawv me thiab sau rau hauv txhua yam uas koj yuav thiab txhua yam nuj nqi koj them.
- ∞ Muab tagrho koj cov ntawv uas tajlaj qhia tias koj yuav yam dabtsi (receipts)khaws rau ib qhov chaws xws li ib lub hnab ntawv los sis ib lub thawv khau me me.

- ∞ Yog koj muaj ib lub cav ntaus ntawv faisfab (computer), ces ntaus ib daim ntawv uas qhia tau tej yam uas koj siv nyiaj rau thiab tej nyiaj uas koj ua tau tauj hli.
- ∞ Xav seb tej yam (computer program) uas pab kaw tseg tej nyiaj koj siv thiab ua tau puas yuav pab tau koj.

Nco ntsoov kaw tseg tej nqi raw li tom qab no:

- ∞ Tsev nyob (nqi xaub losis them yuav tsev thiab se tsev)
- ∞ Noj haus (khood noj haus, noj tom tajlaj, noj tej yam me me, haus dej qab zib, khood ntxom ncauj)
- ∞ Tsheb (nqe tsheb txhua hli, roj txhab tsheb, nqi kho tsheb, eesalaas tsheb), kev cau tsheb losis lwm yam kev mus ub no
- ∞ Tsev (khood tu tsev, tu tsev, eesalaas yuav losis xaub tsev)
- ∞ Khaub ncaws, ntxhua khaub ncaws, kho plaubhau losis txiav plobhau thiab tej yam tu yus tus kheej
- ∞ Tej yam los pab kev nyob thiab noj haus (xovtooj, xovtooj kev deb, faisfab, roj dej kub thiab roj noj haus, dej)
- ∞ Them tej yas qiv nyiaj (lois credit card—yog koj muaj nuj nqi)
- ∞ Nuj nqi kawm ntawv (school/student loan)
- ∞ Eesaalas (them txhua hli)
- ∞ Kev lomzem (saib duab movie, ntawv nyeem, khood uasi, , xov faisfab)
- ∞ Chaw zov menyuam
- ∞ Nyiaj them rau menyuam thaum mauj kev sib nrauj losis nyiaj pab lwm tug uas, xwsli tej laus losis kwvtij neejtsa uas nyob txawv tebchaws
- ∞ Nuj nqi mus saib thaj muam
- ∞ Nuj nqi hais txoj cai losis xam xaj (pab kom nyob tau tebchaws Miskas losis ua pejxeem Miskas, pab ua se, pab hais teebmeem nrog tsev neeg, pab hais txog menyuam kev nyob thaum niam txiv sib nrauj lawm)
- ∞ Nyiaj khaws cia (qhib thiab npaj lub txhab khaws nyiaj tau paj me, qhib txhab rau thaum laus npaj tawm haujlwm losis nyiaj muab koj mus ua paj)
- ∞ Mus ua si (vacation)
- ∞ Nyiaj se nrog rau cov se uas koj them nomtswv ua ntej koj tau koj daim tshev nyiaj tom hauj lwm los

Thaum koj muab tag nrho cov nyiaj uas koj tau los, xws li tej nyia taus tom haujlwm los thiab yog muaj cov los ntawm nomtswv los nrog rau cov nyiaj uas koj tau los ntawm lwm qhov los, xwsli lwm qhov haujlwm me (part time), nyiaj se uas nomtswv them koj rov qab, nyiaj menyuam thaum niam txiv sib nrauj, nyiaj them rau tus poj niam los tus txiv thaum mauj kev sib nrauj, nyiaj xaub tsev, nyiaj mus ua luam losis nyiaj pub lwm tus dawb.

Thaum koj muab kaw tau lawm, yog koj rho cov nyiaj uas koj sau tias siv tawm ntawm cov uas koj ua tau los no, qhov nod yog koj qhov bottom line uas qhia tias koj siv tau npaum li cas. Saib seb koj cov nyiaj tau los puas tshaj koj cov nyiaj sau mus? Yog tsi tshaj, koj yuavtsum txiavtxim siab seb yuav hloov koj lub neej li cas—koj yuavtsum saib seb yuav ua li cas koj thiaj siv tau tsawg me ntsis los seb koj yuav ua li cas thiaj li tau nyiaj ntxiv. Yog koj xav kom koj tsuas siv tau raws li koj ua tau no ces koj yuav tsum tsim ib txoj kev los tswj koj txoj kev siv nyiaj.

Kuaj kom ncaj

Yog koj muaj txhab nyiaj uas koj sau nyiaj tawm tau (checking account) thiab phau ntawv khaws tias koj sau nyiaj mus los li cas lawm ces ob yam no tseemceeb heev los pab koj. Yog koj them nuj nqi txhua hli thaum koj tau koj cov nyiaj tom haujlwm kiag no koj yuav paub zoo dua tias seb koj tshuav nyiaj npaum li cas kav koj txog lwm zaus uas koj tau nyiaj tom hauj lwm los.

Nco qab kom:

- ∞ Saib koj cov ntaub ntawv uas tsev txhab nyiaj xa tuaj thiab muab coj los piv rau tej ua koj tau kaw tseg lawm seb puas ncaj tib yam. Feem coob cov tsev txhab nyiaj yuav ua kom yoojyim rau koj to taub—lawv yeej sau tej kab qhia seb ua li no yuav ua tau li cas.
- ∞ Sau rau koj phau ntawv siv nyiaj (checkbook) thiab sau txhua daim ntawv nyiaj uas koj sau tawm, sau txhua zaum uas koj mus siv lub tub nyiaj uas nyob sab nraud (ATM) losis koj daim yas siv nyiaj thiab txhua tus nqi uas lub tsev txhab nyiaj tiv rau koj.
- ∞ Nco ntsoov kaw tej yam uas koj lub tsev txhab nyiaj rho rau koj los ntawd faisfab (automatic payments) (xwsli nyiaj rho tawm mus cia yuav paj losis nyiaj them nuj nqi) tej uas lawv yuav rho ntawm koj lub txhab nyiaj los them.

Txo kom tsi siv nyiaj heev

Siv kom tsawg tshaj koj ua tau los—li no, koj thiaj li muaj nyiaj los cia tseg. Nyiaj cia tseg yuav pab tau yog muaj tej yam txhwmtxheev uas tswmsim losis tej yam loj uas koj xav npaj rau. Ntau tus tsi pom tias yog khaws mentsis xwb thaum kawg yuav khaws tau ntau.

Kev uas yuav txo kev siv nyiaj pib los ntawm kev uas koj saib seb yam twg koj txiav kom tu ncu tau. Yog koj xav paub meej ces sim ib vasthiv tsi yuav ib yam li dua li ntawm cov khoom noj haus, xwsli zaub mov ua noj thiab roj mus haujlwm xwb.

Lwm txojkev los pab koj txo kev siv nyiaj

- ∞ Thaum koj mus tom khw yuav khoo, sau ib daim ntawv nrog koj mus seb koj yuav mus yuav dabtsi thiab tsuas yuav cov khoom ntawd xwb. Yuav tej yam uas lawv txo tus nqi lawm, tej yam uas pheejyig tsi muaj npe loj thiab tej pob loj thaum yuav tau.
- ∞ Nrog tej lub koomhaum uas sib pab yuav khoom los yuav khoom ua ke.
- ∞ Ua thiab noj mov tom tsev xwb. Tsis txhob mus noj tom lab.. Npaj su mus noj tom haujlwm los tsev kawm ntawv. Tsis txhob yuav dej haus kim. Yog yuav lwm yam dej me xwb los (xwsli cov cappuccino losis latte) ib hnuv yuav ib zaug ces yuav siv tagrho li \$800 tauj xyoo!
- ∞ Ceevfaj thaum koj mus txog tej khw loj uas muaj ntau yam los yuam koj—yog koj mus rau tej lub taj laj yuav khoom noj, tej zaum koj yuav xav yuav tej yam.
- ∞ Mus tom cov chaw xaub ntawv dawb (library) mus xaub tej yam uas ua kev lomzem. Cov chaw no muaj ntau yam xwsli ntaub ntawv, ntaub ntawv nyeem magazine, CD, khoom uasis sis tua hauv TV thiab tej daim duab movie uas xaub dawb xwb.
- ∞ Txo koj cov cua kub hauv tsev thaum nruab hnuv es tsis muaj leejtwg nyob tsev losis hmo ntuj thaum sawvdaws mus pw lawm.

- ∞ Yog koj siv cov tshuab cua txias, muab kho kom ib nyuas siab zos es thiaj li tsi siv faisfab heev.
- ∞ Thaum mus lwm qhov chaw no seb koj taug kev puas tau, koom nrog lwm tus es sib pab tsav tsheb, losis caij cov tsheb loj dua li uas tsav koj lub tsheb xwb.
- ∞ Nug seb koj lub tsev txhab nyiaj puas muaj tej lub txhab nyiaj uas dawb xwb losis pheejyig dua. Yog lawv tseem rub nqi los them rau koj cov yas nyiaj uas siv rho nyiaj ntawv cov tub nyiaj sab nrauv, ces xyuas seb puas muaj lwm lub tsev txhab nyiaj uas yuav tsis kom koj them tus nqi no—losis nkag mus hauv tsev mus nrho nyiaj xwb.
- ∞ Thaum yuav khoom loj no, saib seb koj puas yuav tau yam uas twb siv ib zaub dua los law tiabsis tseem zoo, xwsli tej tsheb, tej yam rau yus lub tsev xws li tej qhov cub, toob yees thiab khaub ncaws.
- ∞ Tsis txhob mus uasi lomzem deb tiabsis saib seb puas muaj tej qhov chaw ze tsev uas mus xyuas ua si ib hnuv xwb losis pw ib hmo xwb.
- ∞ Thaum yuav tej tshuaj yuav cov pheejyig uas tsis muaj npe loj tiabsis tseem zoo npaum li cov uas muaj npe loj.

Saib ntau lub taj laj ua ntej. Koj yuav nrhiav tau tej khoom thiab kev pabcuam uas pheejyig tshaj yog koj saib ntau lub taj laj losis ntau qhov chaw uas muaj cov khoom ntawd ua ntej. Saib ntau lub chaw tus nqi ua ntej uas koj yuav yuav yam khoom ntawd. Yog koj xav nrhiav tsev txhab nyiaj, chaw tauj xov tooj, eesaalas losis tshuaj thaj muam xaj no, koj yuav tsum hu mus txog peb lub chaw ua ntej koj thiaj paub seb lub twg pheej yig tshaj.

Nrhiav kev ua nyiaj ntxiv. Tej zaug, txawm yog koj tswj koj tus kheej npaum li cas los nyiaj yeej tsis txaus siv li. Yog li no, xuas seb koj ua puas tau tej yam li no:

- ∞ Seb tej income tax program xws li cov Earned Income Tax Credit losis tej kev pab uas tsoom fwm muaj rau cov uas ua nyiaj tsis tau ntau xwsli cov low thiab moderate income programs.
- ∞ Nrhiav ib qhov dejnum me thaum tsaus ntuj losis thaum yog hnuv so ntawm koj txoj hauj lwm. Ntau qhov chaw ua haujlwm nrhiav tibneeg pab thaum yog tej holiday..
- ∞ Xaub tej chav hauv koj lub tsevuas koj tsi siv.
- ∞ Pib ib lub haujlwm hauv koj lub tsev uas tsis toob kas nyiaj ntau los pib xwsli kev pab kho tsev losis tu tsev, pab saib menyuam losis xaws khaub ncaws.
- ∞ Muab koj tej khoom qub uas tsis siv lawm muag

Tseg nyiaj ntau me ntsis. Tej txojkev uas yuav pab koj tseg tau nyiaj yog li no:

- ∞ Siv fais fab (automatic deposit) tej nyiaj uas koj tau tom hauj lwm los uas koj yuav muab tseg cia los sis siv rau koj tej nyiaj npaj rau thaum koj ua tsis tau hauj lwm lawm (tej Individual Retirement Account los yog IRA)
- ∞ Saib seb koj lub chaw hauj lwm puas muaj tej kev pas uas rho koj nyiaj mus ua ntej sau se xws li tej hu ua employee sponsored retirement savings plan. Ib txhia chaw hauj lwm muaj tej kev pab zoo li no uas yog koj muab npaum li cas los rho cia los lub tsev hauj lwm ntawv yuav pab ntxiv nyiaj npaum li ntawd.
- ∞ Tej lub chaw haujlwm muaj cov hu ua Flexible Spending Account. Lawv cov no yuav pab koj them rau kev zov menyuam thiab tej yam kev mob nkeeg uas eesalaas tsis them.

Npaj homphiaj rau koj cov nyiajtxiag

Koj yuav tsis paub meej tias yav tom ntej no yuav zoo li cas, tiabsis koj yeej xav tau tias koj xav kom koj lub neej yav tom ntej zoo li ca. Tejzaum koj xav npaj txig ua txwjnkawm thiab muaj menyuam, xav mus kawm ntawv, xav mus xyuas tebchaws, losis yuav ib lub tsev—cov no yog koj tej homphiaj. Tej uas yus xav tau uas tseem ceeb rau yus lub neej li no feem ntau yeej yuav toob kas nyiaj—cov no yog koj cov homphiaj nyiaj txiag ntag.

Homphiaj nyiaj txiag muaj ob hom uas yog hom sai thiab hom ntev rau yav tom ntej. Cov homphiaj nyiaj txiag sai yog tej yam uas koj xav kom ua tau li ib los ob xyoos tom ntej no, xwsli mus kawm ntawv kom tiav losis sibtxis ua txwjnkawm. Cov homphiaj nyiaj txiag ntev yuav siv sijhawm thiaj li txog ncua—xwsli yuav yog tsib xyoo ntau li mam muaj nyiaj txaus yuav ib lub tsev, thiab tej yam loj dua xws li tawm haujlwm noj nyiaj laus losis pib them nyiaj rau koj cov menyuam kev kawm ntawv qib siab.

Koj yog tib tug uas yuav npaj tau homphiaj rau koj tus kheej. Koj yuav tsum siv sijhawm los xav txog koj lub homphiaj nrog ib tug cwj mem thiab ib daim ntawv los tawm tswvyim seb koj xav kom tau nyiaj ua dabtsi rau lub hli tom ntej, lwm xyoo thiab mus rau 10 losis 20 xyoo yav tom ntej. Yog koj ua li no thiab muab txhua yam los xav zoo, tsis ntev xwb koj yuav tau ib daim ntawv uas yuav kaw tseg koj tej homphiaj rau yav tom ntej.

Thaum koj tsim tsa tau koj cov homphiaj nyiajtxiag lawm, koj yuavtsum npaj seb yuav khaws nyiaj losis muab koj mus ua lag ua luam li cas thiaj li ncv txog koj tej homphiaj.

Kev khaws nyiaj thiab coj mus ua paj

Koj siv tau koj cov nyiaj mus ua kom tau nyiaj ntxiv. Yog koj coj tseg nyiaj rau tom ib lub tsev txhab nyiaj lawv yuav ua paj laum rau koj vim lawv yuav coj koj cov nyiaj mus lwm qhov chaw pab ua lag ua luam nrog nyiaj, losis coj mus rau lwm tus qiv mus ua lag ua luam. Yog koj muab nyiaj mus yuav txhawv ib lub kam ua lag luam (invest in company), koj yuav cov stocks los bonds uas lub chaw ntawv muag rau koj—cov no yog hu ua investments uas pes tau tias koj muab nyiaj ua luam kom tau paj rov qab los.

Cov nyiaj tseg sai yog tau no muab cia rau cov txhab nyiaj uas tau paj me, uas yog qhov chaw uas koj yuav tsis poob nyiaj thiab koj mus rho tawm tau yoojyim. Koj tso siab tau rau cov txhab nyiaj no thiab cov nyiaj mus ua paj ua lag ua luam rau koj kom nws nce tuaj. Cov txhab nyiaj tau paj me no uas yog savings accounts (thiab cov txhab uas sau nyiaj tawm, checking accounts) yog nomtswv tebchaws ua tus lav yog cov nyiaj pawv li cas hauv lub tsev txhab nyiaj no lawm(nomtswv ua eesalaas). Cov paj laum uas koj tau yuav hloov nyob ntawm lub tsev txhab nyiaj xwb thiab tsis tag li, yog koj mus koom tau tej lub tsev koom nyiaj (credit union), ces nrog lawv tham thiab txog lawv paj thiab.

Tib yam li cov tsev txhab nyiaj, cov txhab nyiaj tau paj loj (uas yog hu ua CD) yog nomtswv lav ib yam nkaus (lawv ua eesalaas rau). Cov CD ntau zaug them paj rau koj ntau dua li cov txhab nyiaj tau paj me. Tiabsis koj yuavtsum txaus siab tsis txhob rho koj cov nyiaj tawm li 6 hlis mus rau 1 xyoo losis tseem ntev tshaj ntawd yog koj xav kom tau paj ntau. Yog koj rho nyiaj tawm

ntxov ua ntej qhov uas koj hais rau lawv, no lawv yuav nplua koj thiab koj yuav tsi tau cov paj. Qhov zoo mas koj yuavtsum mus xyuas seb lub tsev txhab nyiaj twg muaj tus paj laum zoo rau koj.

Yog koj xav tseg nyiaj cia los mus ua kom tau nyiaj ntau ntxiv rov qab los rau yav tom ntej no ces tej zaum koj xav txog muab koj tej nyiaj mus cia rau cov chaw uas tau nyiaj los tiabsis nomtswv tsis lav xwsli muab nyiaj nrog lawv ua lag ua luam, muab nyiaj qiv rau lawv ua luam losis rau tej pab uas muaj ob yam no tibi. Yog koj xav paub ntxiv ces koj nrog ib tug uas pab saib cov nyiaj ua luam no rau lwm tug (cov no hu ua brokerage, bank or investment advisor). Yog zoo mas koj yuavtsum saib ntau qhov ua ntej koj txiav txim siab yuav muab koj cov nyiaj mus rau qhov twg. Nug lawv seb yam twg yus yuav tso siab tau rau, thiab seb cov nqi rau lawv koj mus ua luam no yuav yog puastsawg. Nco tias cov chaw uas muaj peev xwm poob nyiaj ntau ntawd ntau zaus yog cov ua tau nyiaj ntau tshaj, tiabsis txawm yog ntau thiab tsawg los tsi muaj ib qho uas yus yuav paub meej tias yus yeej yuav tau ntau npaum li cas rov qab los—tos paub ces koj tub poob ib co nyiaj losis tagrho cov nyiaj no lawm.

Eesalaas (Insurance)

Nco ntsoov koj tej eesalaas—cov no yuav pab tiv thaiv koj thaum muaj teeb meem xwsli thaum tebhaws tawg losis muaj tub sab tub nyiaj. Yog koj saib ntau qhov eesalaas, koj yuav pom tias qhov twg pheejyig rau koj kev them txhua hli thiab qhov twg yuav pab koj ntau dua rau cov nyiaj uas koj muab rau lawv.

Tej cov chaw ua haujlwm pab eesalaas rau kev mob nkeeg rau cov uas ua haujlwm rau lawv. Cov neeg ua haujlwm ntau zaus yuav tau them ib qho rau kev pabcuam no los ntawv lawv cov nyiaj uas qhov chaw haujlwm them rau lawv. Tej zaug yus xav tias yus tsis muaj nyiaj txaus los siv rau tej eesalaas tiam sis yog thaum yus muaj mob nkeeg lawm no ces thaum ntawv yus tau siv yus li nyiaj los them tseem kim tshaj. Yog koj muaj cov eesalaas tom haujlwm li no, nug txhua yam rau koj tus nai ua ntej koj txiavtxim siab tias koj yuav koom nrog lawv los tsis koom.

Yog thaum muaj teeb meem txog ntawm txoj cai (lawsuit) lawm no tej teeb meem no kim heev thiab ua tau yus poog tau yus tej tsev, tsheb thiab tej nyiaj uas yus khaws tseg. Vim li no, yus yuav tsum saib kom yus muaj eesalaas txaus rau yus lub tsheb thiab lub tsev koj tiv thaib yus tus kheej thaum mauj teeb meem.

Tej lub xeev yeej toob kas yus yuav tsheb eesalaas kom tsis tsawg tshaj qhov uas nom tswv txwv (minimum auto insurance coverage)—tiabsis qhov tsawg tshaj ntawv ntau zaus tseem tsis txaus them tej uas yus poob thaum mauj teeb meem. Yog li ua ntej koj yuav eesalaas, koj yuavtsum tau mus saib seb koj yuav tau puastsawg thiaj li tiv thaiv tau koj thiab tej yam uas koj yuav poob yog thaum mauj teeb meem.

Nug cov chaw eesalaas seb lawv puas luv tau tus nqi li cas rau koj—ntau zaus lawv muaj tej kev pab luv nqi rau cov uas tsav tau tsheb zoo tsis tau muaj teeb meem, cov uas muaj tshaj ib lub tsheb, tau mus kawm tsav tsheb lawm losis muaj cov hlau nreg tsheb (anti lock breaks), cov hnab yas thaum sib nraus losis cov caws tseb thaum tubsab tsoo. Tej cov chaw eesalaas muaj kev pab luv tus nqi rau cov neeg laus thiab.

Yog koj yuav hom uas yus them qhov deductable ntau no yus tseg tau nyaij them tauj hli. Li no pes tau tias yog thaum muaj teem meem lawm, koj yuav tsum them \$250 mus rau \$500 (los ntau dua) ntawm koj tus kheej los ua ntej kom mam li thov tau kev pab (claim). Yog koj muaj koj lub tsev, cov eesalaas tsev yuav pab tivthaiv tau koj thaum koj cov qhua losis lwm tus tibneeg tuaj raug mob rau hauv koj lub tsev. Yog koj xaub xwb, koj yuav tau cov eesalaas xaub tsev los tau uas yuav los pab koj tib yam nkaus. Cov tsev eesalaas pab tivthaiv koj thaum muaj tej yam tswm sim xws li muaj hluav taws, los sis lwm yam uas ua tau koj lub tsev puas tsuaj. (Yog koj xav yuav eesalaas dej nyab no, koj yuavtsum yuav ib ntxiv tauj koj daim tsev eesalaas thiab.) Muaj tej yam uas yuav pab tau koj lub koj tus nqi eesalaas rau tsev—xwsli, koj tus nqi yuav lub dua yog koj muaj cov uas yuav quaj thaum muaj hluas taws nyob rau hauv koj tej chav pw.

Cov yas qiv nyiaj

Cov qiv nyiaj yuav pab tau koj saib koj cov nyiaj. Cov no yuav pab tau koj ris koj lub nra thaum muaj teem meem loj. Tsuas yog tsawg leej thiaj li muaj nyiaj ntawm tes txaus los yuav ib lub tshab tshiab, ib lub tubyees losis ib lub tshuab ntxhua thiab ziab khaub ncaws tshiab. Yog li cov yas qiv nyiaj thiaj li yuav pab tau koj yuav tej yam loj uas them me ntsi tauj ib hlis xwb thiaj li them taus.

Yog koj xav kom tau nyiaj ntau ntawm cov yas qiv nyiaj no, koj yuavtsum them koj cov nuj nqi kom raws li sijhawm. Tsis txhob siv tagrho cov nyiaj uas lawv muab rau koj thiab. Saib koj cov ntau ntawv tshabxo tias koj kev them nuj nqi no zoo li cas lawm txhua xyoo. Yog koj xav kom tau ib daim dawb, koj mus tiv tauj tau lub koomhaum Annual Credit Report (qhov xov faisfab www.annualcreditreport.com) losis hu 877-322-8228.

Yog koj tsis muaj nqi qiv nyiaj, losis yog koj cov nqi qiv nyiaj tsi zoo lawm, koj rov qab kho tau koj cov nqi qiv nyiaj tau raws li koj mus qi me ntsis xwb koj cia koj rov kho koj tus nqi qiv nyiaj. Ua li no, koj yuav ua tau luag tso siab rau koj thaum koj yuav tau mus tiv nuj nqi los rau tej yam tseemceeb loj.

Tiabsis koj yuavtsum ua zoo. Koj yuavtsum saib tias koj them lawv tshaj qhovuas lawv thov koj them txhua hli. Them kom ntau li uas koj them tau txhua hli—ua li no yuav pab tau koj tus nqi tiv lawv qig dua sai tshaj thiab koj thiaj li tsis tau them paj laum rau lawv rau lawv thaum kawg. Saib zoo ua ntej koj qiv nyiaj los them koj lub tsev. Yog koj tsis them raws li sijhawm, koj yuav poob koj lub tsev los muaj.

Tej qhov chaw qiv nyiaj uas koj yuavtsum ceev faj yog:

- ∞ Cov chaw pauv thiab muag khoom, cov tsev qiv nyiaj rau koj kom txog hnuv uas koj tau nyiaj tom hauj lwm los (pay day lenders) thiab cov tsev tuav daim ntawv rau koj lub tshab ua ntej lawv qiv nyiaj rau koj—cov chaw no haistias lawv yuav pab koj tiabsis lawv cov paj yog cov siab tshaj.
- ∞ Cov uas hais qhia tias lawv tsis sau paj ntawm koj sai—tiabsis yog koj tsis them tagrho txog hnuv uas koj hais ces lawv yuav kom koj them tagrho cov paj txog thawj hnuv uas koj yuav koj yam khoom los txog thaum ntawd li.

- ∞ Cov yas qiv nyiaj uas muaj tus paj laum siab. Yog koj xav paub ces mus xyuas seb lawv cov tsev txhab nyiaj tiamsim no muab tus paj laum zoo li cas lawm ntawm lub chaw faisfab www.bankrate.com ces koj mam li saib seb lub chaw twg tus pajlaum pheejyig dua.

Kev tiv nuj nqi

Cov tswvyim hauv daim ntawv no yuav pab tau koj kom koj siv tau tsawg tshaj ntawm qhov uas koj ua tau los. Tiabsis yog koj xav tias cov tswvyim no yuav pab tsis tau koj vim koj cov nuj nqi ntau dhau lawm, thiab koj cov nyiaj tau los yuav them tsis tau koj cov nqi losis yog koj tsis paub tsw koj tus kheej kom tsis txhob siv nyiaj ntau tshaj qhov uas koj ua tau, ceskoj yuavtsum tau mus xyuas ibuas yuav pab nrog koj tham txog thiab kho tej no (credit counseling). Mauj ntau lub kooshaum uas yuav tiv nqi me xwb los pab tau koj. Cov khooshaum no yuav pab tau koj rov saib thiab tswj tau koj cov nyiaj thiab pab koj tawm them kom tau koj tej nqi kom tag.

Lub kooshaum National Foundation for Consumer Credit, uas yog ib lub kooshaum uas muaj ntau lub tsev pab nyob ntau qhov chaw thooob tebhaws no, yuav pab tau koj nrhiav ib tug uas yuav nrog tau koj tham (counseling service) uas nyob ze koj. Yog xav paub ntxiv hu mus rau 800-388-2227 losis mus xyuas lawv qov chaw faisfab (www.nfcc.org).

Tej Lus Daim Ntawv No Hais Txog

Siv nyiaj zoo, saib koj cov nyiaj, txuag nyiaj txiag, ua daim saib nyiaj los thiab sau mus, ua kom koj cov ntaub ntawv thwj, saib koj cov nyiaj mus twg lawm, tej yam uas koj yuavtsum paub txog nyiaj txiag, kev nyiaj ntxiag, txojkev siv nyiaj, khaws nyiaj, kev coj nyiaj mus ua kom tau paj rov los

Cov Pab Nyiaj Kom Muaj Daim No

Capital One

Lwm Yam

Consumer Action's Housing Information Project ua daim no nrog rau Capital One Services, Inc.

Yog Tus No Li

© 2007 Consumer Action.